

*Національна академія аграрних наук України
Тернопільська державна сільськогосподарська дослідна станція
Інституту кормів та сільського господарства Поділля*

Науково-практичні рекомендації
із застосування оптимальних методів контролю
забур'яненості на основі підвищення
конкурентоздатності польових культур
за допомогою агротехнічних заходів

УДК 631.51

Науково-практичні рекомендації із застосування оптимальних методів контролю забур'яненості на основі підвищення конкурентоздатності польових культур за допомогою агротехнічних заходів. – Хоростків: Тернопільська ДСГДС ІКСГП НААН.– 2015.– 8 с.

Науково-практичні рекомендації підготували: старший науковий співробітник, кандидат с.-г. наук Леньшин О.Г., молодший науковий співробітник Шубала Г.В.

Рецензент: Сенік І.І., кандидат сільськогосподарських наук, с.н.с., науковий співробітник лабораторії тваринництва, кормовиробництва і агроекології Тернопільської дослідної станції Інституту ветеринарної медицини НААН.

Науково-практичні рекомендації розглянуті і схвалені на розширеному засіданні методичної комісії науково-технологічного відділу рослинництва і землеробства ТДСГДС ІКСГП НААН (протокол №7 від 27 жовтня 2015 року), засіданні НТР ТДСГДС ІКСГП НААН (протокол № 10 від 29 жовтня 2015 року) та погоджені з Департаментом агропромислового розвитку Тернопільської облдержадміністрації.

Вступ

Основне завдання догляду за посівами зернових культур — створення оптимальних умов для проростання насіння та одержання дружніх і повних сходів, захист їх від бур'янів, хвороб та шкідників, а також забезпечення вологою і поживними речовинами на всіх етапах органогенезу.

Проблема бур'янів є однією з найбільш злободенних із часу появи землеробства. Тому кожен хлібороб має добре усвідомити, що без вирішення питання захисту посівів від бур'янів жодна система землеробства не буде життєздатною. Концептуальний підхід контролю бур'янів полягає у тому, що багаторічники є найбільш небезпечними, але їх можна повністю вивести з поля за кілька років.

Сучасні методи контролю забур'яненості погано враховують едифікаторну роль культурних рослин в агрофітоценозі, не визначають частки бур'янів, яку культура здатна пригнітити у процесі конкурентних відносин. У зв'язку з цим традиційні прийоми захисту посівів потребують доповнення ефективними ценотичними заходами з урахуванням конкурентних можливостей культурних видів. Це дасть можливість використовувати біологічні особливості культур для зменшення шкодочинності бур'янів.

Оптимальні методи контролю забур'яненості посівів польових культур

В сучасних умовах ведення сільського господарства основним заходом контролю забур'яненості посівів є застосування гербіцидів. Проте, враховуючи біологічні особливості культурних рослин при дотриманні оптимальних агротехнічних вимог можна значно підвищити їх конкурентну здатність та відчутно обмежити чисельність бур'янів без застосування хімічних засобів захисту.

В практиці землеробства для регулювання чисельності бур'янів в посівах сільськогосподарських культур широко застосовують різні системи основного обробітку ґрунту, технології догляду за посівами, що дають можливість істотно обмежити шкодочинність бур'янів.

В умовах західного Поділля на основі проведених досліджень з вивчення впливу основних елементів агротехнології вирощування польових культур на конкурентну здатність культурних рослин, чисельність та шкодочинність бур'янів, рекомендуються такі агротехнічні заходи контролю бур'янів:

- сівбу озимих польових культур доцільно проводити в оптимальні строки з 15 вересня по 5 жовтня. Перенесення посіву озимої пшениці на кінець оптимальних строків та більш пізні, забезпечувало зниження чисельності бур'янів на 25,4–29,6% порівняно з початком оптимальних строків;

- озимі зернові культури розміщувати після чорного пару, гороху, озимого ріпаку та сої. Розміщення озимої пшениці після цих попередників, забезпечувало зниження чисельності бур'янів на 37,2–55,2% порівнянні з контрольним варіантом (без бур'янів);

– основний полицевий обробіток ґрунту в сівозміні під озимі і ярі зернові та зернобобові. Проведення оранки в п'ятипільній зерно-просапній сівозміні сприяло отриманню найвищого врожаю. У посівах озимої пшениці і ярого ячменю чисельність бур'янів знизилася відповідно на 60,0% і 38,8%, в посівах гороху на 25,7 %.

Обробіток ґрунту – основний, передпосівний, дає можливість затримувати або провокувати проростання бур'янів та знищувати їх сходи. Крім того, обробіток ґрунту є основним засобом регулювання екологічних умов ґрунтового середовища – фізичних властивостей та біологічних процесів, від яких залежить його родючість.

Таким чином, на основі аналізу одержаних ексериментальних даних в Тернопільській дослідній станції можна рекомендувати господарствам всіх форм власності Тернопільської області проводити під посів пшениці озимої основний полицевий обробіток ґрунту.

**Додаткову інформацію
можна одержати за адресою:**
48240, Тернопільська обл., Гусятинський район,
м Хоростків, вул. Незалежності, 19
тел./факс (03557) 5-11-31
e-mail: dpgprodilske@ukr.net
ДП «ДГ «Подільське» ТДСГДС ІКСГП НААН

